

CCRE
CEMR
CEMR
CEMR
CEMR
CEMR
CEMR

VODIČ ZA PRIMENU
EVROPSKE POVELJE
O RAVNOPRAVNOSTI
ŽENA I MUŠKARACA
NA LOKALNOM NIVOU

Conseil des Communes
et Régions d'Europe
Council of European
Municipalities and Regions

VODIČ ZA PRIMENU EVROPSKE POVELJE O RAVNOPRAVNOSTI ŽENA I MUŠKARACA NA LOKALNOM NIVOU

Naslov izdanja na engleskom jeziku -
GUIDE FOR THE IMPLEMENTATION OF
THE EUROPEAN CHARTER FOR EQUALITY
OF WOMEN AND MEN
IN LOCAL LIFE

Priručnik je sastavio
Savet evropskih opština i regiona (CEMR) -
Council of European Municipalities and Regions
2009.
©Council of European Municipalities and Regions
(CEMR)

Prevod na srpski

Jasna Živković, Marija Petronijević

Udruženje koje izdaje publikaciju u Srbiji
Fenomena, Kraljevo

ISBN: 978-86-913455-1-8

Štampa: Riža, Kraljevo, 2011.

Tiraž: 100 primeraka

1.

**VODIČ ZA IZRADU
AKCIONOG PLANA RAVNOPRAVNOSTI**

UVOD

Ovaj Vodič je sastavio Savet evropskih opština i regiona (CEMR) kako bi pomogao potpisnicama Povelje da prepoznaju praktične i ostvarive aktivnosti koje mogu preduzeti kako bi napravile prave promene na polju ravnopravnosti žena i muškaraca na lokalnom nivou. U izradi su korišćena iskustva i komentari nacionalnih asocijacija lokalnih i regionalnih uprava. Vodič je zamišljen kao sredstvo koje će vam pomoći u izradi Akcionog plana, kao što je navedeno u II delu Povelje, i za praćenje promena tokom vremena.

CEMR prepoznaje da lokalne i regionalne uprave koje su potpisale Povelju imaju različite nadležnosti, resurse i prioritete. Iz tog razloga, od vas se ne traži da preduzmete akciju po svakom članu, već da sami odlučite koji su vaši prioriteti i vremenski rokovi. Bolje je imati manji broj jasnih, ali dostižnih ciljeva, nego veliki broj ciljeva koji se realno ne ostvaruju, pa prema tome i ne dovode do ikakve promene.

KORAK 1:

Razumevanje pitanja rodne ravnopravnosti za vašu lokalnu / regionalnu upravu

Ovo je vitalna početna faza koja omogućava potpisnici da sagleda širok opseg informacija kako bi stekla bolje razumevanje pitanja rodne ravnopravnosti, koja se pojavljuju kroz sve segmente njenih nadležnosti i aktivnosti.

INFORMACIJE

Cilj: da vam pomognu da razumete trenutnu situaciju vezano za ravnopravnost, za vašu upravu, kao i da prepoznate koje informacije vam nedostaju kako bi ih dopunili

→ **Predložene akcije**

- Pogledajte koje su informacije analizirane po rodnoj osnovi (od postojećih kojima raspolazete), prema zaglavljima u Povelji, i izdvojite relevantne informacije.

Na primer:

- Opšti okvir: informacije vezane za društvo i demografiju lokalnog područja
- Politička uloga: broj izabраниh žena/muškaraca; žene/muškarci koje/i se nalaze na vodećim pozicijama (zamenice/i gradonačelnice/ka, članice/ovi izvršnih vlasti itd.)
- Uloga poslodavca/ke: broj žena/muškaraca zaposlenih na različitim funkcijama; zarada žena/muškaraca na ovim različitim funkcijama; broj žalbi za seksualno uznemiravanje
- Uloga pružanja usluga: broj žena/muškaraca koji koriste posebne usluge; broj žena/muškaraca zadovoljnih pruženim uslugama; resursi izdvojeni za aktivnosti žena/muškaraca npr. unapređenje sporta/zdravlja
- Planiranje i održivi razvoj: korisnice/i javnog prevoza po rodu; žene/muškarci koje/i žive u siromaštvu

- Koristite državne i međunarodne informacije o ključnim rodnim pitanjima, kao i informacije iz relevantnih lokalnih projekata.
- Prepoznajte koje informacije nemate analizirane po rodu, a koje bi mogle da vam pomognu da razumete rodna pitanja ubuduće, posebno informacije o temama koje su određene kao prioritetne za aktivnost vaše uprave.

KONSULTACIJA / UKLJUČIVANJE

Cilj: da vam pomogne da odredite koja su najvažnija rodna pitanja za vaše područje, konsultujući ljude i relevantne službe o tome šta oni misle koja su to rodna pitanja od najveće važnosti.

→ Predložene akcije

- Pogledajte vaše postojeće aktivnosti u vezi sa konsultacijama, kako biste videli da li su neki od postojećih odgovora rodno analizirani, i ima li neke razlike između onoga što su po tim pitanjima rekly žene i muškarci.
- Konsultujte izabrane predstavnice/ke vaše uprave, vaše zaposlene i sindikate, lokalne NVO-e, kao i korisnice/ke usluga i potencijalne korisnike/ce usluga, o tome šta oni/e misle da su lokalni prioriteti među različitim članovima Povelje.
- Uključite sve delove populacije u ovu vežbu, npr. mlade ljude; starije ljude; manjinske etničke grupe (uključujući migrante/kinje i one koje/i traže azil); lezbejsku i gej populaciju; osobe sa invaliditetom; osobe različitih religija i uverenja; one koje/i su društveno isključene/i; žrtve nasilja; i žene u prostituciji.
- Podelite i uporedite iskustva sa potpisnicama iz okruženja (npr. u okviru međuopštinske saradnje) ili sa drugim potpisnicama (kroz partnersko povezivanje, na primer).

PROCENE UTICAJA

→ Predložene akcije

- Koristite postojeće rodne procene uticaja različitih politika i praksi, kao i analize budžeta koje se odnose na to kako su raspodeljeni resursi između žena i muškaraca.

PUBLIKACIJE / SAOPŠTENJA

→ Predložene akcije

- Proučite postojeće publikacije i sredstva komunikacije sa javnošću uključujući dokumenta, rezolucije, liflete i veb sajtove i to kako oni predstavljaju žene i muškarce, i da biste videli da li su korišćeni seksistički ili stereotipni jezik ili slike.

KORAK 2: Razvijanje mogućih rodnih ciljeva

Cilj: analizirati informacije dobijene u Koraku 1 kako bi se sačinila opšta lista pitanja rodne ravnopravnosti koja jesu ili bi mogla biti prioritet za vašu upravu.

→ **Predložene akcije**

- Napravite spisak svih ciljeva koje biste mogli da razmotrite a koji se odnose na različita zaglavlja u Povelji (npr. političko učešće, zaposlenost, pružanje usluga, planiranje...)
- Prepoznajte šta nedostaje među informacijama koje imate o relevantnim rodnim pitanjima
- Prepoznajte šta nedostaje i koje su slabosti vaših konsultacija i kako bi se to moglo rešiti

KORAK 3: Odredite prioritete i odaberite ciljeve

Cilj: odrediti broj visoko prioriteta pitanja na koje ćete se skoncentrisati, kako bi napravili stvarnu promenu tokom narednih nekoliko godina, uzimajući u obzir političke prioritete vaše uprave i resurse koji mogu biti raspoloživi.

Prioriteti ne moraju biti pitanja koja se mogu brzo rešiti – na primer, neka pitanja mogu zahtevati promene u stavovima i praksama za koje bi moglo biti potrebno određeno vreme da budu postignute, ili mogu zahtevati značajne resurse - ali gde bi se napredak mogao ostvarivati iz godine u godinu. Kao što je navedeno u uvodu, bolje je imati manji broj jasnih, ali dostižnih ciljeva, nego veliki broj ciljeva koji ne vode do bilo kakve promene.

→ **Predložene akcije**

Koristite sledeće načine kako biste odlučili koja pitanja su od najveće važnosti:

- Koliko je to rodno pitanje značajno za vašu lokalnu zajednicu?
- Na koliko žena/muškaraca to pitanje ima uticaja?
- Od kolikog su uticaja nepovoljne okolnosti, ili sa druge strane, mogućnosti za promociju ravnopravnosti?
- Koji su politički prioriteti saveta?
- Koji resursi će biti dostupni, ili bi mogli postati dostupni, da bi se započeo rad na nekom od prioriteta?
- Šta ste saznali o prioritetima tokom konsultacija iz Koraka 1?
- Šta govore informacije na nacionalnom nivou po ovom pitanju?
- Razmotrite pitanja višestruke diskriminacije/nepovoljnog položaja
- Razmotrite potrebu suprotstavljanja rodnim stereotipima

Kada budete sastavili privremenu listu visoko prioritetnih pitanja:

- Konsultujte se još jednom o ovoj listi, i razlozima za takav odabir
- Sastavite konačnu listu visoko prioritetnih pitanja, pošto uzmete u obzir odgovore iz ove druge konsultacije
- Potrudite se da političko rukovodstvo u vlasti podržava dogovorene prioritete i da su se obavezali na preduzimanje konkretnih aktivnosti vezano za ta pitanja i da će dodeliti potrebna sredstva
- Potrudite se da viši/e funkcioneri/ke / državni službenici/e u vlasti razumeju i da su se obavezali na sprovođenje dogovorenih prioriteta

KORAK 4: Planiranje akcije

Cilj: odlučiti o načinu ostvarivanja napretka u okviru prioritetnih tema, koji će voditi ka stvarnim poboljšanjima na polju rodne ravnopravnosti, kroz izradu akcionog plana.

→ Predložene akcije

ORGANIZACIJA

Uspostavite ili odredite način na koji će akcioni plan biti sproveden, na primer:

- Koristite postojeći Odbor za ravnopravnost ili upravljačku grupu ili
- Osnujte upravljačku grupu koja će nadgledati rad, i koja bi idealno trebalo da uključi izabrane političare/ke iz svih glavnih službi i spoljne predstavnike/ce iz građanskog društva
- Pokušajte da obezbedite da takva grupa ima političku podršku i autoritet kako bi mogla da utiče da savet bude odgovoran za ispunjenje prioritetnih ciljeva
- Pokušajte da obezbedite da su u grupu uključene/i predstavnice/i vlasti, ili da grupa ima jasne načine izveštavanja predstavnicama/ima odgovornim za ravnopravnost
- Dogovorite se kako će se izveštavati o napredovanju i kako će progres biti nadgledan. Bilo bi efikasnije ako bi to bilo integrisano u postojeće procese planiranja i praćenja rezultata

IZRADA PLANA I POSTAVLJANJE CILJEVA

- Budite sigurni da postoje na raspolaganju budžeti i ostali resursi za ostvarivanje prioriteta, kao i za konsultacije i sve ostalo
- Dodelite odgovornosti za sprovođenje aktivnosti za svaki od ciljeva na različitim političkim i službeničkim nivoima
- Dogovorite se kako će se izveštavati o napredovanju i kako će progres biti nadgledan
- Odredite pokazatelje napretka ka ciljevima sa vremenskim rokovima za realizaciju

Možete koristiti i publikaciju CEMR-a "Town for Equality" (Grad za ravnopravnost) za primere aktivnosti koje su preduzeli drugi saveti.

KOMUNIKACIJA I USVAJANJE

- Dogovorite se oko toga kako će uprava kao celina usvojiti akcioni plan
- Dogovorite se oko toga kako će viši/e funkcioneri/ke objasniti zaposlenima da su pitanja iz akcionog plana prioriteta za njih i za upravu

KORAK 5: Uvođenje u javne politike (*mainstreaming*) i rodno budžetiranje

Cilj: obezbediti da se napredak u ostvarivanju prioriteta za unapređenje rodne ravnopravnosti uvede u rad uprave.

→ **Predložene akcije**

- Redovno obučavajte zaposlene po pitanju rodne ravnopravnosti
- Obezbedite da različiti delovi uprave razumeju svoju ulogu, i da su ciljevi rodne ravnopravnosti sadržani u njihovim postojećim planovima
- Razmotrite rodnu ravnopravnost u odnosu na proces javnih nabavki (npr. specifikacije usluga u ugovorima)
- Sprovedite procenu mogućeg uticaja na žene i muškarce u početnoj fazi svih značajnih novih ili izmenjenih i dopunjenih politika i procedura, bitnih projekata ili pri raspodeli resursa
- Izvršite rodnu analizu budžeta, makar za ključne prioritete, kao deo svakog godišnjeg budžetskog ciklusa
- Prikupite informacije, u vezi sa ključnim prioritetima, analizirane po rodu (npr. ko koristi usluge, ko odgovara na konsultacije, ko su zaposlene/i i na kojim poslovima itd.)

KORAK 6: Publikacija

Cilj: da Akcioni plan ravnopravnosti bude široko objavljen.

→ **Predložene akcije**

- Upoznajte sve predstavnice/ke vlasti i zaposlene sa planom dajući ga najvišem organu uprave
- Objavite ga na veb sajtu ili putem drugog uobičajenog sredstva komunikacije sa biračkim telom
- Pošaljite ga onima koje/i su učestvovala/e u ranijim procesima konsultacija
- Informišite lokalne NVO
- Informišite lokalne medije
- Ponudite da prisustvujete sastancima sa lokalnim organizacijama npr. da bi se diskutovalo o akcionom planu ravnopravnosti

Možete poslati primerak i vašoj nacionalnoj asocijaciji lokalnih uprava i/ili CEMR-u, i drugim lokalnim upravama u regiji i partnerima uključenim u relevantne projekte saradnje (npr. projekti povezivanja i evropska partnerstva).

KORAK 7: Izveštavanje

Cilj: odrediti načine nadgledanja progressa, i proveriti da li je bilo problema u ostvarivanju ciljeva.

→ Predložene akcije

- Podnosite redovne izveštaje grupi odgovornoj za ravnopravnost i relevantnoj izabranoj osobi
- Redovno izveštavajte najviši organ vašeg saveta
- Sačinite javni izveštaj o napretku na osnovu svih usvojenih pokazatelja (kvalitativnih i kvantitativnih)
- Proslavite i objavite sve uspehe i postignuća kroz koje možete pokazati kako je ono što ste uradili poboljšalo živote žena i muškaraca na lokalnom nivou
- Sprovedite istraživanje o prijemu Povelje od strane lokalnog stanovništva i uticaju akcionog plana na njihov svakodnevni život
- Podelite i uporedite iskustva sa potpisnicama iz okruženja (npr. u okviru međuopštinske saradnje) ili sa drugim potpisnicama (kroz partnersko povezivanje, na primer)
- Koristite CEMR tabelu pokazatelja i popunite odeljke za potpisnice kako bi ste ocenili rezultate dobijene na lokalnom nivou

KORAK 8: Pregled i revizija plana

Cilj: pregledati akcioni plan u regularnim intervalima kako bi proverili da li su prioriteta i dalje relevantni i kako bi se revidirali ili ažurirali ako je potrebno.

→ Predložene akcije

- Sprovedite ponovne lokalne konsultacije o prioritetima, sa informacijama o tome šta je postignuto
- Analizirajte rodno bazirane informacije o političkom učešću, zaposlenosti i pružanju usluga
- Analizirajte rezultate rodni procena da bi se videlo da li su prepoznata nova pitanja
- Razmotrite informacije o dobrim praksama i drugim akcionim planovima lokalnih i regionalnih uprava, nacionalnih asocijacija i CEMR-a

2.

PREDLOŽENI POKAZATELJI ZA PRAĆENJE LOKALNOG AKCIONOG PLANA RAVNOPRAVNOSTI

Potpisnice će ovde pronaći neke ideje koje upućuju na pokazatelje koji se odnose na određene članove Povelje. Pozivamo potpisnice da popune ovaj dokument, formulišući svoje odgovore na osnovu realne situacije u svojoj lokalnoj zajednici. Sekretarijat CEMR-a ljubazno moli da primerak popunjenog dokumenta nakon toga bude poslat na cemr@ccre.org

DEMOKRATSKA ODGOVORNOST

1 ČLAN 1.

Obavezivanje vaše lokalne uprave, kao demokratskog predstavnika lokalne zajednice, na priznavanje i stavljanje u praksu principa ravnopravnosti između žena i muškaraca kao preduslova za demokratiju

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Procenat izabраниh muškaraca i procenat žena u lokalnoj upravi	

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

POLITIČKA ULOGA

2 ČLAN 2. POLITIČKO UČEŠĆE

Obavezivanje vaše lokalne vlasti na priznavanje jednakih prava žena i muškaraca da se kandiduju za javnu funkciju, da budu izabrane/i ili imenovane/i na pozicije odlučivanja i da učestvuju u sastavljanju i sprovođenju lokalnih politika

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Procenat biranih muškaraca i procenat žena za lokalnu upravu	
2	Procenti koji prikazuju broj kandidata i kandidatkinja koji/e su bili/e uspešno izabrani/e	
3	Procenti za svaki rod za osobe koje imaju mandate sa političkom odgovornošću u okviru lokalne uprave*	

* Primeri: Zamenik/ca gradonačelnika/ce, Predsednik/ca odbora, itd. (potrebno je da potpisnica navede funkcije)

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

3 ČLAN 3. UČEŠĆE U POLITIČKOM I GRAĐANSKOM ŽIVOTU

Obavezivanje vaše lokalne uprave na priznavanje prava žena i muškaraca da potpuno učestvuju u vođenju javnih poslova i budu uključene/i u različite oblike konsultacija

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Procenat žena i procenat muškaraca u lokalnim javnim savetodavnim telima*	
2	Procenat žena i procenat muškaraca u administrativnim odborima udruženja koja primaju subvencije od lokalne uprave	

* Primeri javnih savetodavnih tela (mesni odbori, savetodavni odbori, itd.)

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

4 ČLAN 4. JAVNO OBAVEZIVANJE NA RAVNOPRAVNOST

Formalno javno obavezivanje vaše lokalne uprave na primenu načela ravnopravnosti žena i muškaraca u lokalnom javnom životu i na izveštavanje o postignutom napretku u tom pravcu

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Da li je potpisivanje povelje javno objavljeno ili obeleženo kao poseban događaj?	Da / Ne
2	<i>Ako jeste, na koji način?</i>	
3	Da li je vaša lokalna uprava usvojila akcioni plan ravnopravnosti od momenta potpisivanja Povelje?	Da / Ne
4	Da li vaša lokalna uprava objavljuje izveštaje o napredovanju u sprovođenju Akcionog plana ravnopravnosti?	Da / Ne
5	<i>Ako jeste, kako je to urađeno?</i>	
6	<i>Ako jeste, koliko često?</i>	

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

5 ČLAN 5. SARADNJA SA PARTNERIMA NA OBEZBEĐIVANJU RAVNOPRAVNOSTI

Obavezivanje vaše lokalne uprave na saradnju sa partnerima iz javnog i privatnog sektora kako bi se obezbedila rodna ravnopravnost u okviru lokalne zajednice

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Da li je vaša lokalna uprava sprovela konsultacije sa svojim partnerskim institucijama i organizacijama, uključujući socijalne partnere, po pitanju vašeg Akcionog plana ravnopravnosti?	Da / Ne

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

6 ČLAN 6. SUPROTSTAVLJANJE STEREOTIPIMA

Obavezivanje lokalne uprave na sprečavanje i borbu protiv stereotipa na vašoj teritoriji

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Da li vaša lokalna uprava organizuje obuke ili radionice za zaposlene i izabrane funkcionere/ke sa ciljem suprotstavljanja rodnim stereotipima?	Da / Ne
2	Ako da, koji procenat vaših zaposlenih dobija ovakvu vrstu obuke? Koliko je muškaraca, a koliko žena?	
3	Ako da, koji procenat izabranih funkcionera/ki dobija ovakvu vrstu obuke? Koliko je muškaraca i koliko žena među njima?	

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

7 ČLAN 7. DOBRA UPRAVA I SAVETOVANJE

Obavezivanje vaše lokalne uprave da obezbedi da žene i muškarci imaju jednak pristup informacijama i da njihovi stavovi u procesu konsultacija budu ravnopravno razmatrani

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

OPŠTI OKVIR ZA RAVNOPRAVNOST

8 ČLAN 8. OPŠTE ODREDBE / OBAVEZE

Obavezivanje vaše lokalne uprave na rad u pravcu postizanja ravnopravnosti između žena i muškaraca i na borbu protiv rodno-zasnovane diskriminacije

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

9 ČLAN 9. RODNA PROCENA / ANALIZA

Obavezivanje vaše lokalne uprave na vršenje rodni procena / analiza u svim oblastima koje spadaju pod vašu kompetenciju i nadležnost

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Da li vaša lokalna uprava vrši rodne procene koje se tiču njenih osnovnih oblasti nadležnosti?	Da / Ne
2	Da li postoji zvanični i usvojeni akcioni plan ravnopravnosti?	Da / Ne

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

10 ČLAN 10. VIŠESTRUKA DISKRIMINACIJA ILI NEPOVOLJAN POLOŽAJ

Obavezivanje vaše lokalne uprave na borbu protiv svih oblika diskriminacije

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Koji procenat populacije na vašem području je drugačijeg etničkog porekla ili su imigranti/kinje?*	
	Od ovog ukupnog procenta, kako izgleda rodna analiza, u procentima?	
2	Koji procenat žena drugačijeg etničkog porekla ili imigrantkinja na vašem području su zaposlene a koji je procenat nezaposlenih?	
3	Koji procenat muškaraca drugačijeg etničkog porekla ili imigranata na vašem području su zaposleni a koji je procenat nezaposlenih?	
4	Da li je vaša lokalna uprava preduzela neke posebne mere za borbu protiv višestruke diskriminacije u svom lokalnom akcionom planu ravnopravnosti?	Da / Ne

* U onoj meri koliko su takva istraživanja zakonski odobrena

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

11 ČLAN 11.

Obavezivanje vaše lokalne uprave, kao poslodavca, na prepoznavanje i primenu prava na ravnopravnost žena i muškaraca u vezi sa svim aspektima zapošljavanja

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Prosečna plata vaših zaposlenih u vašoj lokalnoj upravi, analizirana po rodu i nivou pozicije	
2	Obračun procenta razlike u platama između prosečnog primanja muškaraca i žena zaposlenih na pozicijama jednakog nivoa	
3	Procenat žena zaposlenih u okviru vaše lokalne uprave koje se nalaze na položajima koji su tradicionalno viđeni kao muški i obrnuto (i uzimajući u obzir, ako je moguće, različite nivoe pozicija)	
4	Procenat žena i procenat muškaraca zaposlenih sa skraćenim radnim vremenom u okviru vaše lokalne uprave, za svaki nivo pozicije ako je moguće	
5	Da li je vaša lokalna uprava usvojila i sprovela politike protiv seksualnog uznemiravanja na radnom mestu?	Da / Ne
6	Da li je vaša lokalna uprava usvojila pozitivne akcije vezane za politiku zapošljavanja/napredovanja u korist ravnopravnosti između žena i muškaraca?	Da / Ne

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

JAVNE NABAVKE I UGOVARANJE

12 ČLAN 12.

Obavezivanje vaše lokalne uprave da obezbedi da se ravnopravnost između žena i muškaraca primenjuje u oblasti javnih nabavki

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Koliko značajnijih ugovora u vašoj lokalnoj upravi je bilo potpisano tokom poslednje godine, a koji sadrže odredbe koje uzimaju u obzir rodne perspektive?	
2	Da li vaša lokalna uprava obezbeđuje obuku sa rodnom perspektivom za zaposlene u lokalnoj upravi koji su zaduženi za pripremu tendera za javne nabavke? Ako da, koliko njih dobija takvu obuku?	Da / Ne

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

ULOGA PRUŽANJA USLUGA

13 ČLAN 13: OBRAZOVANJE I DOŽIVOTNO UČENJE

Obavezivanje vaše lokalne uprave da obezbedi da žene i muškarci, devojčice i dečaci, imaju jednak pristup obrazovanju i doživotnom učenju i obavezivanje na eliminaciju svih stereotipnih koncepata uloga žena i muškaraca u svim aspektima i oblicima obrazovanja

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Koji je procenat (za svaki rod) zaposlenih u lokalnim obrazovnim strukturama analizirano po starosnim grupama (čuvanje dece/vrtić, osnovna škola, srednja škola, itd.)? Koji je procenat onih koji su na višim / upravljačkim pozicijama u obrazovnim ustanovama?	
2	Koji je procenat osoblja zaposlenog od strane vaše lokalne uprave u okviru lokalnih obrazovnih struktura koji su imali obuku o rodnim pitanjima, analizirano po starosnim grupama (čuvanje dece/vrtić, osnovna škola, srednja škola, itd.)?	
3	Da li je vaša opština izvršila evaluaciju sadržaja nastavnih materijala koristeći rodno zasnovani pristup?	
4	Da li je vaša lokalna uprava preduzela neke mere, u ili sa lokalnim školama i obrazovnim ustanovama, kako bi promovisala netradicionalne izbore karijera* za žene i muškarce?	Da / Ne

* Definisati na lokalnom nivou

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

14 ČLAN 14: ZDRAVSTVO

Obavezivanje vaše lokalne uprave na garantovanje prava ženama i muškarcima na jednak pristup medicinskom tretmanu i preventivnoj zdravstvenoj nezi

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Koji procenat budžetskih sredstava za zdravstvo je izdvojen za akcije koje naglašavaju specifične i različite potrebe žena i muškaraca?*	
2	Da li je vaša lokalna uprava preduzela inicijative rodno-bazirane zdravstvene edukacije?	Da / Ne
3	Da li je vaša lokalna uprava preduzela korake da sprovede rodno-baziranu procenu zdravstvenih usluga na lokalnom nivou?	Da / Ne

* Ukoliko lokalna uprava ima nadležnost nad zdravstvenom zaštitom u vašoj oblasti

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

15 ČLAN 15. SOCIJALNA ZAŠTITA I USLUGE

Obavezivanje vaše lokalne uprave na garantovanje jednakog pristupa žena i muškaraca socijalnoj zaštiti i uslugama i na prepoznavanje da se potrebe žena i muškaraca u ovoj oblasti mogu razlikovati

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Koji je procenat (za svaki rod) osoba koje koriste usluge lokalne socijalne pomoći u nadležnosti lokalne uprave, raščlanjeno po kategorijama usluga ili zaštite (npr. mentalne bolesti, nega starih lica, itd.)?	
2	Da li je vaša lokalna uprava izvršila evaluaciju povratne informacije u pogledu potreba i zadovoljstva žena i muškaraca koje/i koriste usluge socijalne zaštite i pomoći?	Da / Ne

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

16 ČLAN 16. BRIGA ZA DECU I DEČIJA ZAŠTITA

Obavezivanje vaše lokalne uprave da prepozna uticaj dečije zaštite na jednake mogućnosti u vašoj zajednici i da uspostavi odgovarajuće strukture zaštite kao rezultat prepoznavanja

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Broj dece ispod školskog uzrasta na vašem području	
2	Broj odobrenih mesta u vrtićima ili ustanovama za čuvanje dece na vašem lokalnom području za decu ispod školskog uzrasta raščlanjeno po starosnim grupama	
3	Da li postoje usluge za brigu o deci za zaposlene u vašoj upravi? Ako da, koji je procenat porodica koje koriste ovakve usluge?	Da / Ne

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

17 ČLAN 17. STARANJE O DRUGIM IZDRŽAVANIM OSOBAMA

Obavezivanje vaše lokalne uprave da prepozna uticaj staranja o drugim izdržavanim i nemoćnim osobama osim dece, na jednake mogućnosti i obavezivanje na preduzimanje mera za borbu protiv rezultujućih nejednakosti

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Ukupan procenat žena i muškaraca koji rade skraćeno radno vreme u državnoj upravi i moraju da se staraju o drugim izdržavanim osobama osim dece* Od ovog ukupnog broja, koji su procenti za svaki rod?	
2	Ukoliko vaša lokalna uprava može da proceni broj osoba na vašem području koje su isključivo posvećene staranju i nezi drugih izdržavanih i nemoćnih osoba, koji su procenti za svaki rod?	
3	Koliko ljudi ima zaposlenje sa punim radnim vremenom pri socijalnoj zaštiti i uslugama na vašem području? U kolikom procentu su to žene? U kolikom procentu su to muškarci?	
4	Da li im lokalna uprava obezbeđuje podršku?	Da / Ne

* npr. starije osobe koje su ugrožene, osobe sa teškim invaliditetom, itd.

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

18 ČLAN 18. DRUŠTVENA UKLJUČENOST

Obavezivanje vaše lokalne uprave da prepozna i garantuje prava na zaštitu od siromaštva i društvenog isključivanja

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Da li vaši programi socijalne inkluzije uključuju rodno baziranu procenu?	Da / Ne
2	Koliko je ukupno registrovanih nezaposlenih osoba na vašem području? Koji su procenti od ovog ukupnog broja prema rodu?	
3	Procenat lokalnog stanovništva koje prima socijalnu pomoć, raščlanjeno po kategorijama i rodu	
4	Procenjeni procenat žena i muškaraca među ukupnom populacijom koji ne govore glavni jezik koji je u upotrebi na vašem lokalnom području	

* Ukoliko vaša uprava ima nadležnost nad ovom oblašću

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

19 ČLAN 19. STANOVANJE

Obavezivanje vaše lokalne uprave da prepozna i uzme u obzir različite potrebe muškaraca i žena u pogledu stanovanja

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Procenjeni broj osoba koje žive u smeštaju ispod standarda, prikazano po rodnoj pripadnosti nosioca/teljki domaćinstva? Procenat porodica sa muškim ili ženskim samohranim roditeljima u takvom smeštaju?	
2	Procenjeni broj osoba koji su beskućnici/e ili se nalaze u neizvesnoj situaciji po pitanju stanovanja, raščlanjen po rodu	
3	Procenjeni broj osoba koji su beskućnici/e ili su u neizvesnoj situaciji po pitanju stanovanja, kojima je obezbeđen drugi smeštaj u vremenskom okviru od jedne godine, raščlanjeno po rodu	

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

20 ČLAN 20. KULTURA, SPORT I REKREACIJA

Obavezivanje vaše lokalne uprave da garantuje da žene i muškarci, devojčice i dečaci, imaju jednak pristup kulturnim, rekreativnim i sportskim aktivnostima i objektima

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Procenti žena i muškaraca koje/i su članice/ovi upravnih odbora lokalnih sportskih udruženja	
2	Procenti žena i muškaraca koje/i su članice/ovi upravnih odbora lokalnih kulturnih udruženja	
3	Procenti celokupnog budžeta izdvojenog za sportsku opremu i aktivnosti koji su namenjeni sportovima koji se tradicionalno smatraju ženskim ili muškim*	
4	Da li organizujete i finansirate inicijative za ohrabrivanje žena da se bave tradicionalno muškim sportskim aktivnostima i obrnuto?	Da / Ne

*Definisati na lokalnom nivou

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

21 ČLAN 21. SIGURNOST I BEZBEDNOST

Obavezivanje vaše lokalne zajednice da garantuje svakom muškarcu i ženi prava da budu bezbedni i da se osećaju sigurnim u svojoj zajednici

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Ukupan broj žrtava incidenata (uključujući ozbiljne prekršaje protiv pojedinaca) koji utiču na bezbednost i sigurnost, analiziran po kategoriji zločina (definisati na lokalnom nivou), po godini Koji su procenti žrtava, po rodu i po kategoriji?	
2	Da li vaša lokalna uprava meri stepen straha ljudi od kriminala koristeći rodno bazirani pristup?	Da / Ne

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

22 ČLAN 22. RODNO ZASNOVANO NASILJE

Obavezivanje vaše lokalne uprave na borbu protiv rodno zasnovanog nasilja i na pomaganje žrtvama

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Ukupan broj prijavljenih slučajeva rodno zasnovanog nasilja po godini Koliki procenat ovih prijavljenih incidenata se odnosio na nasilje nad ženama? Koliki je procenat incidenata u kojima je prijavljeno nasilje nad muškarcima?	
2	Da li je vaša lokalna uprava preduzela neke mere da spreči rodno zasnovano nasilje (npr. kampanje za podizanje javne svesti, obuke specijalizovanih kadrova, itd.)?	Da / Ne
3	Da li vaša uprava obezbeđuje ili finansira mere za posebnu podršku žrtvama rodno zasnovanog nasilja? (npr. utočišta, skloništa, itd.)?	Da / Ne

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

23 ČLAN 23. TRGOVINA LJUDIMA

Obavezivanje vaše lokalne uprave na preduzimanje mera protiv krivičnog dela trgovine ljudima

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Da li vaša uprava obezbeđuje ili finansira posebne mere podrške žrtvama trgovine ljudima?	Da / Ne

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

24 ČLAN 24. ODRŽIVI RAZVOJ

Obavezivanje vaše lokalne uprave na uključivanje principa rodne ravnopravnosti u sve odluke koje se odnose na održivi razvoj njene teritorije

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

25 ČLAN 25. URBANIZAM I LOKALNO PLANIRANJE

Obavezivanje vaše lokalne uprave da će uzeti u obzir različite potrebe žena i muškaraca pri razvijanju politika urbanog planiranja teritorije

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

26 ČLAN 26. MOBILNOST I TRANSPORT

Obavezivanje vaše lokalne uprave da će uzeti u obzir različite potrebe i navike žena i muškaraca u vezi sa korišćenjem javnog i drugog transporta

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Da li je vaša lokalna uprava napravila nacrt plana transporta ili mobilnosti koji uzima u obzir posebne navike i potrebe žena i muškaraca?	Da / Ne
2	Ukupan broj osoba koje koriste javni prevoz, po rodu	
3	Broj osoba koje koriste javni prevoz, analiziran po rodu, i po zoni ili liniji ili sredstvima transporta (definisati u skladu sa vašim lokalnim kontekstom)	
4	Da li vaša lokalna uprava meri stepen zadovoljstva populacije lokalnim infrastrukturama mobilnosti i transporta, uzimajući u obzir gledišta žena i muškaraca odvojeno?	Da / Ne

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

27 ČLAN 27. EKONOMSKI RAZVOJ

Obavezivanje vaše lokalne uprave na prepoznavanje pozitivnog uticaja ravnopravnosti između žena i muškaraca na ekonomski razvoj vaše teritorije

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Da li vaša lokalna uprava sprovodi i/ili finansira mere ohrabivanja pripravnica u sticanju veština koje se tradicionalno smatraju muškim, i obrnuto?	Da / Ne
2	Da li vaša lokalna uprava preduzima i/ili finansira mere da ohrabri poslodavce/ke da zapošljavaju pripravnice vezano za veštine i pozicije koje se tradicionalno smatraju muškim, i obrnuto?	Da / Ne

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

28 ČLAN 28. ŽIVOTNA SREDINA

Obavezivanje vaše lokalne uprave da će uzeti u obzir posebne potrebe koje proističu iz različitih životnih stilova žena i muškaraca prilikom razvoja politika vezanih za životnu sredinu

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

29 ČLAN 29. LOKALNA UPRAVA KAO NADZORNO TELO

Obavezivanje vaše lokalne uprave na obavljanje svoje uloge kao nadzornog tela na ravnopravan način u odnosu i prema ženama i prema muškarcima i obavezivanje da će uzeti u obzir posebne potrebe kako potrošača tako i potrošačica

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

POVEZIVANJE I MEĐUNARODNA SARADNJA

30 ČLAN 30.

Obavezivanje vaše lokalne uprave na uključivanje principa rodne ravnopravnosti (*gender mainstreaming*) u svoje aktivnosti na poljima povezivanja i međunarodne saradnje

BR.	PREDLOŽENI POKAZATELJI	LOKALNI REZULTATI
1	Da li među aktivnostima vaše lokalne uprave u okviru povezivanja na evropskom nivou ili međunarodne saradnje postoje projekti koji se odnose na ravnopravnost između žena i muškaraca?	Da / Ne
2	Broj žena i muškaraca koji učestvuju u aktivnostima povezivanja po godini	

ODELJAK ZA KOMENTARE / ZAPAŽANJA POTPISNICE

BR.	NAVEDITE POKAZATELJE KOJE SMATRATE RELEVANTNIM ZA VAŠE PODRUČJE	LOKALNI REZULTATI
A	
B	

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

305-055.1/.2(4)(035)

VODIČ za primenu Evropske povelje o
ravnopravnosti žena i muškaraca na lokalnom
nivou / Priručnik je sastavio Savet evropskih
opština i regiona, Council of European
Municipalities and Regions ; [prevod na
srpski Jasna Živković, Marija Petronijević].
- Kraljevo : Fenomena, 2011 (Kraljevo :
Riža). - 24 str. ; 21 cm

Prevod dela: Guide for the Implementation of
the European Charter for Equality of Women
and Men in Local Life. - Tiraž 100.

ISBN 978-86-913455-1-8

1. Савет општина и региона Европе (Париз ;
Брисел)

а) Европска повеља о родној равноправности
на локалном нивоу - Приручници

COBISS.SR-ID 184270604

Publikacija je prevedena i štampana kao inicijativa Udruženja Fenomena, Kraljevo, Srbija
uz podršku švedske organizacije Kvinna till Kvinna

Fenomen

©Council of European Municipalities and Regions (CEMR)

ISBN 978-86-913455-1-8

9 788691 345518